

Laisvoji Lietuva¹

★ LITUANIA LIBRE ★



Gral. JOSE GERVAICIO ARTIGAS
Libertador del Uruguay

Cesna Radio

ADOLFAS CĒSNA

Radio Technikas

Gamina radio aparatus ir taiso senus, rupestingai ir prieinamomis kainomis. Parduoda ir išsimokėjimui.



Calle SAN FRUCTUOSO 1827

Montevideo

LIBRERIA

ESAS

Geriausiu pasauliniu rasytoju knygos. — Ivaivius popieriai: kartolinas, celofan ir kt. Rasomieji dalykai ir mokyklu rekmenys. — Atvirutes, albumai. Uzsakymus siunciam ir pastu. Priveza tranvijai:

7, 9, 12 ir 61



ARENAL GRANDE 2533

Tel. 2 772 53

Montevideo

Vienintelis Urugvajuje Lietuviu Mosaiku
Ir Boldosu Fabrikas
- Du Draugai -

JULIAUS JAZAUSKO IR DIONISIO
MILANO

Rastinė: calle BERNA 2347. Cerro
Fabrikas: calle BULGARIA 4146. Cerro

Daromas visu rusiu, meniskos ir paprastos mosaikas bei boldosai. Darbas garantuotas. Ekonomiskos kainos Lietuviams Didelės Nuolaidos

PERSITIKRINKIT

PROVISION

WILNIUS

Jono ir Onos

Scesnulevicu

Calle VIZCAYA 4149 esq. Berna

Krautuvė - baras

VIKTORO KUCIAUSKO

Calle PRUSIA 1851, kampas Bogotá

Telefonas: 22 13 26

Villa del Cerro

Didelis pasirinkimas visu rusiu maisto produktu. — Vietos ir uzsienio gerimai. Kainos ekonomiskos. — Lietuviskas tarnavimas — Lietuviams nuolaidos

PETRO ir BRONIAUS

Evovlucku

PIENINE — BAR ALMASENAS



Calle BERNA 1860 Villa del Cerro

Telefonas: 22 11 94

Kamionai perkraustymui kiekvienu pareikalavimu, ivairus pieno ir kiti maisto produktai, vietos bei uzsienio gerimai



CINE SELECTO

Vienintelis lietuvio P. Zukelio kinas

Urugvajuje

c. Grecia 1105-07. Cerro.

Tel. 22 11 25



FILMOS:

Visuomet paskutinės laidos, meniskiausios ir aukstos kokybės. Daugumos letuviu ir kitatauciu gausiai lankomas kino teatras.

LAISVOJI LIETUVA

Mėnesinis - Kultūros - Mokslo - Meno - Visuomenės - Kovos - Žurnalas

Metai (Año II) - Montevideo, Rupp. - Rugs, 1946 - Nr 8-9 (20-21)

— DECLARATORIA DE LA INDEPENDENCIA DEL URUGUAY — (1825 — 1946)



REVISTA

"LITUANIA LIBRE"

EDITADO POR LA
ASOCIACION CULTURAL
URUGUAY - LITUANIA

Aprobada y reconocida por
la Ley del Gobierno Superior
de la Nación, con la
Personería Jurídica en el
año 1941

Organo oficial y propiedad
Intelectual de la misma.
Impreso en la

IMPRENTA FORTALEZA
Redacción, Administración
e Imprenta

Río de Janeiro 4001
CERRO

Redactor Responsable:
JULIAN JAZAUSKAS
Berna 2347 CERRO

Administrador:
PEDRO KORKUZAS

Leidžia
Urugvojais Lietuviv
Kultūros Draugija.

Metinė Prenumerata:
Urugvojuje \$ 1.50 U.
Argentinoje \$ 4.00 Rrg.
J. Amerikos V. 2 Dol.

Perlaidas siūsti žurnalą
administratoriui
vardu; rastus - redakcijos.

LITUANIA LIBRE
Río de Janeiro 4001

Cerro, Montevideo,
Rep. O. del Uruguay.

Es el 25 de Agosto, día memorable que marca un derrotero nuevo en los destinos de la República Oriental del Uruguay, haciéndola nacer al concierto de los pueblos libres.

Libertad, Libertad, Orientales, Este Grito A La Patria Salvó; Que A Sus Bravos En Fieras Batallas De Entusiasmo Sublime Inflamó; De Este Don Sacrosanto, Merecimos La Gloria! Así reza el himno nacional uruguayo, cuyas estrofas se entonan con gran fervor y con el corazón henchido de santo patriotismo. Pero, cuantos años de lucha! cuánta sangre derramada! para gustar de las mieles de esta libertad. Y al pensar en ello pasan en raudos y melancólico vuelo nuestra mente, los paisadines de la causa libertadora.

Vemos a Artigas, padre de la nacionalidad oriental y protector de los pueblos libres, héroe en sus victorias como también en sus derrotas, empuñando el estandarte glorioso de: «LIBERTAD O CON GLORIA MORIR», tras él, vemos al audaz LAVALLEJA dirigiendo en la memorable noche del 19 de Abril a la pequeña cruzada que al pisar la tierra en la playa de la Agraciada, y ante la bandera jubilosa que ondea al viento, juran «libertar a la patria o morir en la demanda», muerte gloriosa alcanzada en procura de la independencia patria. Y, vendrá Rivera, Oribe, y vendrán una pléyade de héroes anónimos que no por ser anónimos son menos héroes y todos en aras de la patria esclavizada ofrendarán el sacrificio de sus vidas para que ella viva grande y gloriosa!

Uruguay! hace 121 años que te dieron estos héroes a libar el dulce néctar de la libertad. Esos son los héroes del año 1825, y gracias a ellos, el veinticinco de

agosto de 1825, otros patriotas que componían la sala de representantes, reunidos en Florida, en un rancho de totora, el primer palacio legislativo, expresaron y firmaron un juramento que encarnaba el más ardor de los problemas, declarando ante el mundo: «Nulos, irritos y sin valor alguno todos los actos de incorporación, aclamaciones y juramentos arrancados al pueblo Oriental por la fuerza, unida a la perfidia de los poderes intrusos de Portugal y Brasil».

Más tarde, como consecuencias dignas de tan magnó actos que enardecido el corazón de los orientales, la victoria laureó con sus palmas a los legionarios uruguayos en los verdes prados de Sarandí, Rincón e Itzaingó.

Por eso, aunque los años pasen, nunca se apagarán en el altar de los corazones de los hijos de este país, esa llama de amor patrio, que el 25 de agosto encendió, porque ese día, al salir el sol, brilló también sobre el suelo del Uruguay la radiante aurora de la independencia.

Nosotros, los lituanos, al recordar emocionados, también, las glorias de esta nuestra segunda patria y de los héroes de su historia, juramos realizar el augurio del austero gobernante Joaquín Suárez: QUE EL URUGUAY VIVA ETERNAMENTE, LIBRE Y FELIZ.





KOVOJANTIEJI LIETUVIAI

ATSAKĖ

Į Urugvajaus Lietuvių Organizaciją priimta nutarima Ateneo patalpose, Tautų Sąjungos Sekretoriatas, savo Lietuvai palankiu rastu, iš liepos 23 d. Nr. 102 A — 62 jau atsakė.

Taip pat atsakė per savo ambasadorių Urugvajuje ir Didžiosios Britanijos Vyriausybė.

TAUTOS SVENTĖS PROGA

Urugvajaus Tautos šventės proga Lietuvos Ministras pasiuntė sekancio turinio telegramą:

«Jo Ekscelencijai Doktorui Eduardo Larreta, Užsienių Reikalų Ministrui Montevideo»

Urugvajaus Tautos šventės proga prasau Jusų Ekscelencija teiktis priimti mano sveikinimus ir nuosirdžius linkėjimus Tamstos draugingos valstybės gerbuviai.

Daktaras Grauzinis,
Lietuvos Ministras».

Į ją atsakė Urugvajaus Užs. Reil. Ministras tokiu būdu:

«Jo Ekscelencijai Dr. Kazimierui Grauziniui, Lietuvos Ministrui Buenos Aires»

Labai dėkingas už malonius sveikinimus Tautos šventės proga, reiskiu Tamstai mano aukštos pagarbos pareiškimus.

Eduardo Rodríguez Larreta,
Urugvajaus Užs. Reikalų Ministras.»

ARGENTINOS LIETUVIAI PRIES ROTOMSKI

Lietuvai Išlaivinti Centras Argetinoje nusuntė Paryžiaus konferencijos pirmininkui p. Bidault telegrama, kurioje protestuojama prieš Sovietų vykdoma lietuvių tautos naikinimą. Taip pat pabrėžiama, kad Sovietų agentas Ra-

tomskis negali atstovauti lietuvių tautai. Ši telegrama buvo istisai atspausdinta ar paminėta Argentinos dienraščiuose, jau tarpe didžiųjų suose «La Prensa» ir «La Nacion».

ČILĖS PARLAMENTARAS APIE LIETUVĄ

Sergio Fernandez Larraín, izymus parlamentaras savo naujoje knygoje «En vigilancia de la guerra» astuonius puslapius paskyrė ir Baltijos valstybių, ypac Lietuvos, dabartinės būklės nusvietimui. Tam tihslui jis naudojosi Veraxo knyga «Lituania entre fuego cruzado».

TEGUL JIE VADINASI TIKRUOJU VARDU

Vadinamasis P. Amerikos «lietuvių kongresas», kaip jau zinome, nebuvo nei kongresas, nei jis išreškė tikroju lietuvių ieseiviu nusistatymo. Is komunistinės spaudos pranesimu jau seniai buvo matyti, had neoficialiai veikiančis Kominternas savo nariams ir simpatizantams buvo isales rugpjūčio 24, 25 ir 26 dd. mitinge visu lietuvių vardu priimti nutarimus, holiu dabartinis Lietuvos okupantas reit'alaiaja.

Mes, cia pasirasė Argentinos lietuvių organizuotos bendruomenės atstovai atvirai pareishiamė:

jog obsoliuciai didžioji lietuvių tautos dauguma tiek pavergtoje Lietuvoje, tiek laisvame pasaulyje ne tik nieko bendro neturi su Kominternu planais ir jo akcija, bet kuogriesciausiai priesinasi imperialistinio bolševizmo tvanui,

jog lietuvių tauta nielad nepritarė ir nepritar Lietuvos aneksijai, jos sovietizacijai ir terorizavimui;

jog lietuvių ieseivija, gerbdama nepriklausoma Lietuva, simbolizuojancias institucijas ir jai atstovaujancias asmenis, smerkia negausiu lietuvių komunistu taktika kaltelioti savo tikrajai varda ir su Lietuvos Zydu Draugijos atstovais kesintis l:albėti apie visu sios salies lietuvių nora ir valia.

Lietuvai Išlaivinti Centras Argetinoje.

Ausros Vartu Parapija:

Lietuvių Vyrų Draugija.

Lietuvių Moterų ir Mergaičių Draugija.

Lietuvių Jaunimo Draugija.

Sv. Cecilijos Choras.

REIKALAUJA

Govome ziniu, had Kubos lietuviai, Paryžiaus Tailos Konferencijos proga pasiuntė atatinlamus rastus i Paryziu, savo krasto ir litu demolratiniu valstybiu vyriausybeims.

Savo rastuose, haip ir visi laisvieji pasaulio lietuviai hreipiiasi i kultūringojo pasaulio sazine, had imperialistinio homunizmo smurtas pries Lietuva butu atitaisytas.

TAUTOS REIKALAMS VADOVAUJANČIU VEIKSNIŲ PASITARIMAS

Lietuvių tautos reikalams vadovaujantieji veiksniai turėjo pasitarimą. Rūpestingai padėti apsvairste, konstatavo, kad Lietuvos bylai, nors ir yra dar sunkios aplinkybės, bet jos nėra tokios, kad turėtų susilpninti mūsų viltis ir pasiryžimą. Didžiosios Vakarų Demokratijos tebėra savo nusistatymo nepakeitusios, o įvykių ratas dar nezada sustoti. Turėtas pasiryžimas tesėti ili galutinio laimėjimo visiems privalomas. Siame kelyje privalo jungti ne tik savųjų pajėgas, bet eiti isvien su visomis panasioje padėtyje esančiomis tautomis.

Su nuosirdžia padėta ishelta mūsų isevijos politinė veikla kovoje uz Nepriklusomos Lietuvos Valstybės atstatyma ir duosni materialinė parama, teikiama tremtiniam. Pareikstas gilus isitikinimas, kad broliai iseviai, taip pat ir ateityje nenulistamai dėsis i bendra darba.

Prizapintas reikalas patiems duoti teisingas informacijas apie Lietuva ir ypaciai reaguoti i Iklaidinancias bei mums priesinga propaganda. Tam reikalui nutarta sudaryti lietuvių informacijos centra ir liuanistilos leidiniu archiva. I ji leiddjai, spaudos platintojai ar siaip svarbesniu leidiniu ir dokumentines medziagos turintieji bus Irvieciami slusti ja archyvai. Numatyta isleisti veikalus, is kuriu pasaulis dar geriau pazintu Lietuva ir jos reikalus. Smulcius tuo darbo planas jau paruostas ir pradetas vykdyti.

Darbu visur ir visada reikalingos Iesos. Tarp kitu priemoniu numatyta Iuriti Lietuvai Islaisvinti Fonda, kurio sudaryme kiekvienas lietuvis kvieciamas aktyviai dalyvauti.

Isriskynta, kad netinlaimas individualus ar kolektyvinis tremtiniu elgysys kentiia Lietuvos reikalui, kvieciama visus tremtinius budeti, kad ir emigracijoje lietuviu vardas ir garbe butu tinlaimoj aukstumoj islaikyts.

Buvo apsvarstyts ir tremtiniu iskelimo reikalas. Nesant dar tuo reikalu konkrečiu planu is administracijos pusės, teltonstauota, kad isleidi mo atveju reiketu siekti, kad ikurdinimas vyktu Irompatine mase. Aishiai pasisakya, kad tremtiniai vengtu issisklaidyti po uzjuri, bet paliktu Europoje, nes bus daroma pastangu sudaryti kompaktinio apsigyvenimo salygas musu kontinente. Ikurdinimo reikalus tirti ir tvarkyti nutarta sudaryti tremtiniu Iurdinimo biura.

Nutarta rupintis ir isaikinti, kad lietuviai repatriantai ir lietuviai klapiedieciai taip pat yra Lietuvos pilieciai, ir jiems, kaip prievarta i vokieciu kariuomene paimtiems lietuviams kariams, negali buti paneigts tremtiniam taikomas traktavimas.

Pasakytiems, o taip pat ir kitiems uzdaviniams vykdyti sutarta nedelsiant, sudaryti Vykdomaji Organa. Tuo nutarimu patikrinamas vadovavimo vieningumas. Tokiu budu, vykdymas pereis i vienas rankas, kaip kad valstybeje tokius reikalus vieningai tvarko vyriausybė. Nu-

matyti tai, pat ir zmones, kurie buleitu kada Lietuvos klausimas iskils Taikos Konferencijoje ir, kad tam momentui butu pasiruosta.

Pasitarimas vyko labai draugingoj dvasioj bei nuosirdaus tarpusavio pasitikėjimo atmosferoj ir pasibaigė tvirtu ir vieningu pasiryžimu vairuoti Lietuvos ir lietuviu reikala ligi bus ir vel atstatyta LAISVA IR NEPRIKLAUSOMA LIETUVA.

Lietuvai Islaisvinti Vadovaujanciu Veiksniu vardu

Vyriausias Lietuvos Islaisvinimo Komitetas.

1946 m. liepos mėn. 1 d.

ZODIS LIETUVIAMS

— Neregėti ausros! Taip prailgo naktis... Si tautos poeto ir pranaso slunda taria siagdien lietuvienu lietuviu sirdis. Naktis be ausros prailgo tevyneje visiems — ir tiems, kurie laisves netele, slaito dienas Ialėjimuose; ir tiems, kurie pasiryzo del laisves kovoti ar mirti, bet til: laisvi Lietuvos mistuose; ir tiems, kurie tebėra savo namu zidiny, bet, kaip pasluttinis azuolo lapelis, baugiai laulcia rudens vėju nuplėsiami ir sunaifinami.

Kada, o Viespatie, kada?... Ilyla Dangun sltundas ir teisingumo saulimas paneliinto Lietuvos zmogaus is Altajaus, is Pecoros, Kazachstano syliu su milijonu pasluttiniais dusavimais...

Ir desimtyt tūlstanciu lietuviu veltui I:reipia alis nuo Hamburgo, Hanau, nuo Volerbergo ir Sventosios Romos ar San Paulo i tėvu namus prie Baltijos Irantu...

Igi Iientėjimo ir bandymo metai. Bet jie nepalauzė lietuviu pasiryzimo buti nepriklusomiams. Jie nesunaifino lietuviu teisės i laisve. Jie daugeliu uzciaupė lūpas, bet neisspaudė: is pasaulio opinijos ir Vakarų Didziuju Demolratiju zodzio, kuriuo mes būtume isbrauti:iai is turinciu teise gyventi laisvai, demolratistai ir tuo paciu tarptautiniam gyvenime buti iteisirtas ir palaimintas smurto triumfas.

Lietuviu tautos valia, vyldoma per isliu:sius musu valstybes tradiciju reishėjus, Lietuvos diplomatinės atstovybes, per nelaisviu metais is pacios tautos Iilusis resistencine vadovybe VLIK'a, tebebeldzia tebebeldzia atkailiai pasaulio zazine ir reikalauja tautos vardu, kad tie principai, kurie Didziuju Demolratiju buvo pasielbti naujojo pasaulio pagrindu, kuriais turi buti atstatyts smurto uzgrobtosios valstybes, grazinta teisė patiems demolratistai savo valia reilsti, tie principai tur buti taikomi ir lietuviu tautai. Tautai, kuri tėra nelalta imperialistiniu varzovu aulka, bet kuri aktyviai pareisle nesutinlanti buti mainu o'jeltu rankose preliautoju tautomis, nepripazistanti nei raudonoji, nei rudojo totalizmo prievartos, suturdama savo

kraste resistencija ir išjungdama tuo keliu i Vakarų Demokratiją slytėta kova tautu ir žmogaus laisvės vardu.

Kova su laisvės ir demokratijos priešais nėra baigta — ir Lietuvos byla nėra išspesta. Tvenkiami naujas didžiuos pasaulio evoliucijos etapas, kuriame lietuvių teisėtai ir teisingas reikalas turės rasti išsprendimą. Mėginamos ir demonstruojamos techninės galybės. Dar didesniu intensyvumu teikiamas dvasinės pajėgos. Minties, ištikinimo evoliucija vysta nervingoje tyloje ir dideliu tempu kaip izanga i naujus laikus.

Neašlaus termino, bet lemiamai ir neįvengiamai ateisianciai valandai lietuvių jėgos turi būti paruoštos. Paruoštos nuo viršinės iki pat apacios.

Tautinio ir individualinio likimo kovai vadovauja vėlesniai savo pasitarime sia diena, visišku nutarimu suderine ir sujunge savo jėgas, nutarė sukurti nauja darbo, bei kovos organa, kuris vykdys visus uždavinius, reikalingus laisvės kovai iki ano lemiamojo momento.

Broliai lietuviai, sesės! Uzdarytieji, išblasytieji, kankinamieji ir kovojantieji! Lietuviai Tėvynėje, Sibire, tremtyje, laisvėje Amerikoje ir visose pasaulio dalyse! Lemiamoji ateitis is naujo ipareigoja ir igalina mus nemuleisti galvos ir ranku. Ipareigoja išsilaihyti ir stiprėti vieninga, tampria ir kovinga jėga. Drausmingai susijungti apie mūsų likimo vairuotojus. Ju zygiams organizuoti parama, materialine ir moraline. Pasidalyti barais laisvės ir tikimo kovos fronte.

Broliai Amerikos lietuviai yra pajėgiausi teltki materialine parama ir organizuoti opinija daugiausia pasaulio likima lemiancioj salyje. Niekados jie neturėjo tokio reikšmingo, atsakingo ir kovotoji garbe teikancio baro bendroje kovoje.

Lietuviui tremtiniui tenka pakelti žvilgsni nuo kasdieniu nepritekliu, nuo tarpusavio smulkiu nesusipratimu, smulkios asmeninės ar grupinės kovos, nuo tu visu nuodingu dulkiu ir garu, kurios palaido ir platina dažnai mūsų tarpe vaikščiojantis mūsų šiekimo priesas, kad mus narkotizuotu. Tremtiniamis lemtas baras, kuriame jie būtu eksponentai, gyvieji pavyzdžiai pasaulio opinijai, kad Lietuvos žmonės yra verti nepriklausomo gyvenimo; pavyzdžiai, kurie savo buvimu bylotu, jog siame žmoniskumo ir laisvės sūkiu amžiuje sie laisvės nusipelne žmonės yra privati isplėsti ir dėl kuriu grazinimo jie yra nukreipe vilties kupinus žvilgsnius i Vakarų Demokratijas.

Tėvynėje ličiusieji broliai, kuriuos sunkiausiai pasielis mūsų balsai, laiko didžiausia bara — bara, kuriame kovotojas turi kovoti ir mirti, bet nepasitraukti, kuriame jo kraujas, asaros ir tylūs atsidūsimai isisiurbia i zeme ir pavercia ja sventąja vieta, traukiancia jos tautiecius, kaip pavasaris paulsčius sraždūnas, ir verciancia dėl jos gyventi ir kovoti.

Broliai! Subendrine ir suintensivine ko-

vos pajėgas viršūnėje, suvienykime ir sustiprinkime jas iki pat apaciu. Ta proga pagerblime savo sirdyje visus mūsų žinomus ir nežinomus tautos kovotojus ir faninius, pajuslime dėlingumo tebekovojantiems politiniu zygiu, plunksna, pinigų ar kitu būdu ir eilime toliau lieli vienas savo pareigas pagal savo sazine, kaip kovojancios tautos rinktiniai nariai. Eitime ja ne valanda, ne savaitė, bet visa laika, kol mūsų svetioji kova nebus baigta.

Lietuvai Išlaivinti Vadovaujanciu Veiksniu
vardu

Vyriausias Lietuvos Išlaivavimo Komitetas.

1946 m. liepos mėn. 1 d.

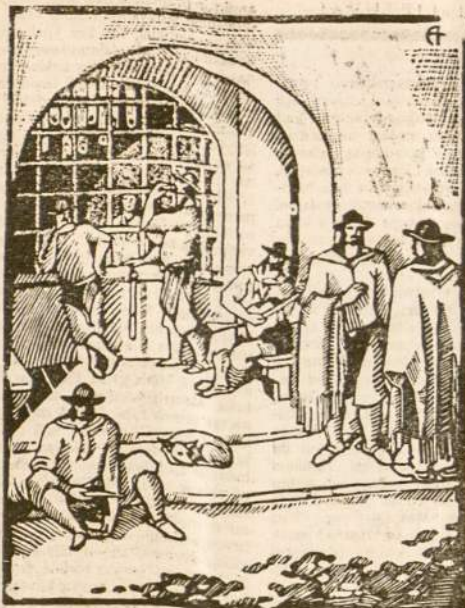


V y d ū n a s

Didysis Lietuvos rasytojas, gilus mintytojas ir dvasinės mūsų kultūros reišėjas, kuris pergyvenes karo siaubus laimingai pasitraukė nuo masholiu kruvino teroro ir dabar gyvena Volietijos Pomeranijoje. Ili 1945 metu jis gyveno ir rasė Mazosios Lietuvos sostinėje Tilžeje. Nežiūrint, kad Vydūnas jau turi 79 metus amziaus, bet jis yra dar gana stipras, energingas ir raso stambius bei naujus veikalus. Kiekvienam lietuviui patriotui tai dziugi zinia, nes Vydūnas dar daug patarnaus mūsų kovoję uz laisve.

Baiastus žmogus mirsta daug liartu, o drasus tik viena liarta.

Saugohis tvailo draugo, nes jis tau pavojingsnis uz didziausi priesa.



GAUČIAI

Laisvieji placiųjų Urugvajaus lauku gyventojai arba «gauchos» savo tautiniuose rūbuose, taip linksminasi sekmadienio poilsiu. Šitie krasto tradicijų saugotojai ypatingai myli savo žirgą, gitara, lauke keptą asada, gerti mate ir sokti tautini sokį «Pericon». Gitara pritardami, jie gražiai apdainuoja didžiuosius Urugvajaus Patriarko ir laisvės kovų vado, gen. José G. Artigas žygius ir savo laukų laisvę.

PASAKYK TĖVYNEI

Neski, vėjau, rauda i ta žalia salį
Kur upeliai sneha mislo palrasty —
Kur piemens ragelis, tur zilvyčiai verlia,
Kur aul: sinė saulė taip gražiai sviesi.

Neshi i sodyba daina ilgėsinga,
Kai artojas brolis jautelius kinlys —
Kur sena mociutė prie bal: užės rymo,
Kur baltai prazydo sodo obelis.

Pasakyk: upeliui, pasalyk: zilvyčiams,
Ir senai mociutei ten toli toli...

Kad be tėvisl: élės ir jos tyro oro,
Man sirdis krutinėj alpsta pamazi...

Neshi vėjau rauda i ta žalia salį,
Kur zilvyčiai verkia upės palrasty...
Pasalyk Tėvynei, kad be josios žemės,
Ir sviesiausia saulė būna mums tamsi.

M. Sarlytė.

Asmuo nemylintis savo krasto ir jį par-
duodantis atėjūnams, yra supuvusi saulė: prie
sveiko medžio, kuri ir be vėjo nukritus supū-
va žemėje ir di tįgst.

— LAISVAJAI LIETUVAI —

Gerbiamieji,
atsitiktinai mums į rankas paliečiuo Tams-
tu leidžiamo laikračio «Laisvoji Lietuva» keli
numeriai. Mes turėjome progos išsitiinti, kad
ten toli už Atlanto mūsų broliai nuosirdžiai
siejosią Tėvynės liltimui ir ja ištikusia nelaimė.
Nors ir ku- lūs «Laisvosios Lietuvos» puslapiai,
taciau nuosirdi meilė Lietuvai, mūsų visu bran-
giausiai Tėvynei, slilinda is liekvieno puslapio.
Sveikindami Tamstu nenuilstama darba ir kova
dėl visu bendro tikslo, nesušiail:om parase le-
leta zodziu apie mūsų, tremtiniu gyvenima ne-
draugingoje Volietijoje.

Ko mes cia dar tebelaukiame? Svieses-
niu dienu? Kodėl mes cia net valandas ir mi-
nutes staciujome, iki galésime pakilti zgyiui
į Lietuvą? Jums visicms zinoma. Su asaromis
ir per kraujo helia patelome Volietijon, ne ro-
zémis mūsų dienos ir dabar paklotu heliu bė-
ga. Slaitydami Tamstu laikraocio puslapius,
mes be galo džiaugiamės, kad galite jame slai-
tyti, las Tamstoms brangiausio. Zodis «laisvė»
Tamstoms suprantamiausias, bet kaip toli ili
jo Europoje, o ypac mūsų Lietuvoje! Tamstos
uz tūkstančiu kilometru net negalite isivaizduo-
ti tu nuotailu, tu kanciu, kurias dabar kencia
mūsų broliai Lietuvoje. Mes, isgyvene viena
baisia rusu okupacija, nemaziau ziuriau naciui,
dabar kaip tremtiniai visi til: esame laiminges-
nėje padėtyje nei mūsų broliai Lietuvoje. Da-
bar mus kanlina til: mūsų tėvynės lincios ir
tas jausmas, kad nieko negalime jai pagelbėti.
Uztad dziugina mus, liad visu pasaulio lietuviai,
kaip viena seima, kaip tilri broliai ir seserys su-
sijunge į hova dėl Lietuvos laisvės. Visi aukoja
savo sielos ir darbo dalelyte dėl bendro didzio-
jo tikslo. Mes, cia būdami, istremtyje ir varge,
stebime ir Jūs darba ir džiaugiamės, liad Jūs
tvirti dvasia ir savo pasiryzima isinate uzi-
brėztuoju heliu.

Mūsų gyvenimas Tamstoms taip pat sun-
liai suprantamas. Globoja mus amerikoniai, an-
glai ir prancūzai. Pradžioje jiems buvo neaišu,
kaip ir kodėl mes cia gyvename. Dabar, lai
rusas visam pasauliui parodė savo grobuonis-
tus nagus ir imperialistinius, savo raudonai-
nacistus metodus, jiems visiskai aišlus mūsų
nelaimingas likimas. Uztad turime dvasios lais-
ve. Mums reikia ruostis dideliems Lietuvos at-
statymo darbams. Sunkioje materijalinėje apl-
linojeje reilcia mums nesunyhti, o islikti svei-
kiems ir pasiruosusiems. Uztad mūsų jaunimo
pilna universitetuose, gimnazijose ir litokiose
mokyklose. Turime suorganizave bendra Pa-
baltieciu Universiteta Hamburge, kur lietuviu
mokosi daugiausia. Visoje Volietijoje veilita
daugiau kaip 20 lietuvisku gimnaziju, daugybė
pradžios mokyklu, specialiniu molyu, ivairiau-
siu amatu kursu. Veit didesnė mūsų tautieciu
tremtiniu dalis mokosi svetimas kalbas, ypac

anglu ir prancūzu. Sale sito darbo lielvienioje
didesnėje stovykloje turime savo chora, tauti-
nius ansamblius, Yra keli ypac stiprūs tautiniai
ansambliai, kurie dainuodami mūsų liandies dai-
nas ir sokdami tautinius sokius tautiskuose ap-
daruose yra sukėle dideli susidomėjima svetim-
tauciu tarpe. Esame ju: nedidelė tauta, tad gi
negalime uzimponuoti svetintauciu turtais ir
galybe, bet mes turime lita galinga ginila, mū-
su siela, mūsų dvasios turtus, kuriu nei liaras
nei litos nelaimės negali sunaikinti. Kokie mi-
ziniškir dvasios turiai slepiasi mūsų tautiniame
mene, pakelės hryziuose, liaudies dainoje ir jos
melodijoje. Dabar mes su didziulu pasididzia-
vimu visa tai rodome kultūringojo pasaulio
zmonėms, mus islaisvinusiems kariams, ir ma-
tome, kad til: situo galime juos uzimponuoti
ir parodyti tilrai nuostabias lietuviu tautos dvas-
sios gelmes. Mūsų mokslas, mūsų meninis dar-
bas, lielvienas mūsų pasalyhtas zodis ar rastu
uzrasytas yra s: iriamas Lietuvai- mūsų Tėvynei.
Bet gyvenimas is esmės cia yra labai liūdnas
ir sunkus. Viltis grizti Lietuvon mus stiprina ir
helia. Materijaliskai mes nemėginame sl:stis,
ne tas mums rūpi. UNRA mus globoja, maiti-
na, o hadangi Europoje veik visi kuone badau-
ja, tai ir mes nielo daugiau nenorime. Mes la-
biausiai hankina nezinia. Juk laukimas nuvargi-
na akis ir siela. Mes kasdienishojo darbo su-
kuryje stengiamės uzmirsti esamaja padėti, me-
nu ir mokslu grindziamo viltis ir tilėjima Lie-
tuvos ateitimi, o tuo paciu ir savo. Mūsų ne-
vilioja svetimi «aul:so haina», mes norim grizti
tik ten, kur «mūsų tėvynė, kur bociu salis»,
kur likusieji mūsų broliai kovoja isviso dėl mū-
su tautos BUTI ar NEBUTI!

Sitokias mintis nuosirdžiai Jus prisiminda-
mi, Jūs ir visus Lietuvius visame pasaulyje, ra-
some savo laiske. Bet sventai tilime, kad ateis
teisingumo valanda. Jūs anuomet, kai vaziate
į nezina gyvenima, i tolimus hrastus uz At-
lanto, pamename, taip pat verhete is siirdies
sl:tausio ir giedojote giesme: «Leishit į tėvyne,
leishit pas savus»... Jūs tada galėjote lipiti is va-
gono ir vėl grizti mielon tėviskės pastogėn.
Siandien - visi mes laukiame teisingumo valan-
dos. Ir jūs ir mes! Ir jūs, kurie gyvenate nor-
malu gyvenima ir ne taip astriai jauciate ta di-
dziule nelaimė, kuri istiko Lietuva, ir mes - ku-
ri niekad neapleidžia glius susimastyamas tik-
rai sunliu ir nezinomą mūsų tautos likimu.

N. N. — vienas is tūkstančiu tremtiniu.



IS LIETUVIŲ GYVENIMO DANIJOS

POLITRUKAS «RŪPINASI» MŪSU LIKIMU

Liepos mėn. pabaigoje, i lietuviu lageri Vedbaele vėl atsišaukė rusu politrukas, kuris patriotiškais ir nuosirdžiais žodžiais pakartotinai visus Lietuvius grįžti i sovietiskas respublikas, kur esa musu laulnia namisliai ir didelis darbas atstatyti social respublikas, prislęgtas huro zaizdu. Sia sabloniska, NKVD suredaguota dainele, per visus lagerius gieda tas pats politrukas jau daugiau kaip metai laiko. Cia jis priminė, kad mes klystame galvodami, jog jis mus jau pamirso. «As visa laika rūpinuosi jūsu likimu» — pareiškė jis toliau. Aisku, kad kol mes dar ne Sibire ar koncentracijos lageriuose, tai tilitrai bolshevikams labai «rūpi» mūsų likimas, nes cia mes lietuviu viena proga skelbiame pasauliui apie ju žverislus darbus Lietuvoje.

Si karta politrukas mėgino nuduoti «nuosirdus», bet pro kreivai kirptas mongoliskas akis matėsi noras kanliinti ir zudyti. Ir tilitrai, pačmes i savo nagus, spec. NKVD lankinimo irengimuose, jis visus mus is eilės palabintu uz loju — nyltsciu ir su klastu prosu — ilkveptu mums meilės ir atsidavimo bolshevikams idejoms bei «prisirisimo» prie tėvo Stalino. Toliau politrukas mėgino nuiginti gandas, kad esa netiesia, jog bolshevikai senus žmones tyčia zudo. Mes apie tai dar nežinojome, bet matyti, has noras panasaus buvo ar yra, kad politrukas, viesabne susirinkime ir prie danu valdzios atstovu, mėgino tai nuneigti. Neveltui saloma vagijei kepurė degal Visa ta politruko «graudi» kalba klausytojams tik juoka issatvė. Tai pastebėjęs jis su pagieza uzbaigė: «Kas juokias lai juokias — jis juokias paslutišis». Ir taip vėl nesuzvejojės nė vieno vargo «generolu generolu» — isvaziavo atgal.

no, ir tik rusu asmenislu isilisisimu buvo sutrugdytas idomus tolimesnis pasilabėjimas. Tad visi aiskiai pamatė, kad dabartiniai Lietuvos olupantai bolshevikai, glaudžiai bendradarbiauja su buvusiais okupantais hitlerininkais, isvados aiskios ir nereikalingos. Situ abieju «zverizmu» tili plautai shirtingi, o nagai ir dan tys toli patys. Rudajam zveriui laulis jau nupertas. Kada ateis eilė raudonajam?

LIETUVISKOS DAINOS SKAMBA DANIJOS LAUKUOSE

Esant atstogu lauliu, visi lietuviai alade milai, pasishirste grupėmis, isvylo danu ūki nintams i talka, nuimti lauku derliu. Be to, jau beveik visi darbingi lietuviai apleido lagerius ir issishirstė po visa Danija. Dirbama ivairiausiose darbovietose: laboratorijose, ligininėse, fabrikuose, auto dirbtuvėse, darzininystėje, o daugiausiai pas ūkininkus. Kadangi Danija yra aulstos zemės ūkio kultūros salis, tai lietuviu bus ir puili proga, sioje srityje, pagilinti turimas zinios ir pazinti danu darbo metodus. Dau gumas lietuviu darbo salygomis yra patenlinti ir dziaugiasi gave progos grizti prie Lietuvoje dirbtu darbu. Vienas is lietuviu ūkininku sakio: «Tartum naujai atgimiau isėjes is lagerio» i zalius laukus, glostau lietuviu gyvenulėi, dziaugiuosi, nolstanciu javu varpomis, taciau neretai sirdi suspaudžia prisiminus savo zemele».

Nepamirsdami savo paprociu ir cia lietuviu pasirodo su savo senomis tradicijomis kaip laik pina is rugiu varpu pabaigtuviu vainilus, su liuriais vainikuoja storas danu motules — semininkes... ir taip uzsimėgza nuosirdus santykiu su vietos žmonėmis. Tyliai valarais, kur dirba keletas tautieciu, grizdami nuo darbo uztraukia «eriau zirceli» ir kitas dainas. Danai klausosi ir negali atsigerėti shambiomis ir melodingomis mūsų dainomis.

V.

NKVD BENDRADARBIAUJA SU GESTAPU NAUJAS LAIKRASTIS

Ziema, priespaskufiniame to pacio politruko atsilankyme, jam buvo pareiksta, kad su juo mes nielė bendro neturime, mes jis yra rusas, o mes lietuviai, ir jo zodziamis apie Lietuvu netikime, nes jis Lietuvoje imiekuomet nera buves ir paklaustas get tilsiliai negalėjo nurodyti kur Lietuva randasi. Buvo paprašytas atsistiti lietuviu politrukas dalinai mūsų prasyma «patenlino». Su savimi kartu atsivežė uz vertęja Lietuvos volietie Majat, kilusia nuo Vilkavistio, kuri lietuviu vilkaviskiu buvo apazininta. Volietiecu olupacijos laiku ji dirbo Vilkavistio Gestape, ir gal, ne vienu lietuvi yra adavusi volietiams. Kada ji buvo paltausta, kodėl taip greitai persiorientavo ir vietoj Hitlerio emė garbinti Stalina, tai matydama, liad ja net keletas lietuviu pazista nepaprastai susijaudi

Nymindėgab stovyklos Lietuviu komitetas pradėjo leisti dirbanliams lietuviams, saviti ni laikrasteili. Informacinis Biuletenis: Isėjo jau 4 nr. Laikrasteilis stengiasi paduoti pasauliui ir Lietuvos ziniu santrauktas bei informuojt darbininkus juos lieciaiciais klausimais. Tad Danijos lietuviai jau kuri da laikrascius.

DIRBINILI PARODA

Liepos mėn. pabaigoje, Nymindėgab stovyklos gyventuju dirbiniu paroda, kur buvo issstatyta ivairiausi namu apyvolo os darpiku, enis lai, muzikos instrumentai ir kitas aplankė per 2.000 danu. Visi lietuviu issstatytieji darpai danu buvo ispiriti. Lietuviu molyklos molininkai publiškai gražiai koncertavo.



Urugvajaus Patriotinio Lietuviu Jaunimo Draugijos «Vytis» Vadovybė.

ANTRUOSIUS METUS PRADEDANT

Pradžiusiu metu, rugsėjo 21 d., mazo, bet energingu ir idealistu lietuviu jaunuoliu būrelio pastangomis buvo sujungtas patriotinis mūsų jaunimas ir kilnių tikslu organizacija «Vytis». Taigi, pirmieji šito konstruktiviai lietuviško darbo pionieriai jau mini savo metines.

Situo gražiu, sviesiu bei lietuvišku ivykiu negalim nepasidžiaugti bei rimčiau susidomėti ir mes, senimas, kuriems taip gausiai, energingai ir nuosirdžiai atėjo į taktia jaunimas. Metai, tai ypatingai trumpas laikas, tačiau vytičiai ta laiką sunaudojo labai produktyviai, vertingai ir lietuviškai. Jie pastatė visa eile didelių ir vertingų valturu, parengė ir atliko tautos svenciu didingas programas, jie sugieda Urugvajaus ir Lietuvos Himnus bei daug prisideda prie Ateeno akto pasisielimo ir rezoliucijas, syktiu su vyresniaisiais itelkia Valstybės Prezidentui, jie baigia spausdinti dideli lietuviu liaudies dainu rinkini ir suorganizuoja misru chora. Jie sportuoja ir hitaip lavinas, visur inesdami jauno judrumo, gyvos veiklos ir lietuviskos sielos. Tai tik keli bruožai ju metiniu darbu. Visa tai jiems sekėsi, had jaunosios organizacijos priesakyje nesvyruojanciai stovėjo ir stovi sie energingai ir lietuviskai samoningi jaunuoliai: ju pirmasis

organizatorius, dabartinis choro vedėjas ir didziulės energijos Vytautas Dorelis, ju sumanus ir rimtas pirmininkas Stasys Goda, nepaprastos energijos, pagarsėjes deklamatorius ir gabus aktorius, ju izdininkas Edwardas Grėbliūnas ir seltretorius Petras Markevicius. Taip pat broliai Jonas, Stasys ir Leonas Stendeliai. Vytautas Riauba, Jonas Vutjevas, Juozas Prankus ir liiti, ls mergaiciu, kaipo darbscias vytietes ir susipratusias lietuvaites, kurios nepailstamai dirba savo organizacijai, malona pazymėti Bronė Černauskaitė, Marcelė Markeviciute, sesutes Taparauslaites, Maryte Kuzmichaitė, Gene Pethevičiute, Aldona Puodžiūnaitė, Ana Grishevičiute, Ona Ragaite ir litos. Kadangi pasluhtimuoju laiku su vytičiais ypatingai gražiai ėmė scenoje rodytis pianistė ir gabi deklamatorė Hortensia Bartnaitaitė, dainininkė bei vaidintoja Alba Grigaitė ir Leoladija Mockevičiūtė, o rezisūra paėmė p. St. Bartnaitaitis, tai nėra abejonės, had sehcianiais metais vytičiai pasirodys dar gausingesniais, stambesniais ir idomesniais lietuviskais darbais.

Sveilindami mūsų gražuji jaunima ju kilnaus darbo metiniu proga, mes linkim ir toliau energingai, susilidauanciai ir lietuviškai dirbti pavergtos Tėvynės laisvei ir mūsų kolonijos garbei. Būhite, kaip lietuviskas pavasaris visada dvasioje jauni ir kilniūs.

BRAZILIJOS LIETUVIAI



Jau turim tilaras zinias, kad Brazilijos vyriausybė suprojektavo išleisti didelę dalį Europos benamių. Taigi Brazilijos lietuviai nauja imi gracija žymiai sustiprės, o Maskvos batlaiziai greičiau sunyks.

Lietuvistai labiantieji Maskvos patriotai ir pas mus renka pinigus bei «lietuviu atstovus» į P. Amerikos lietuvių komunistų suvažiavimą Montevideo mieste. Taipgi slapta renka ir lažtokus parasus. (Kad P. Amerika panailintu Lietuvos diplomatinės atstovybės, neisileistu lietuvių fremtinių ir pripazintu Lietuvos okupacija. Red.)

Brazilijoje legaliai veikia trys lietuvių organizacijos: Lietuvių R. Katalikų švento Juozapo Bendruomenė, Lietuvių Jaunimo Sąjunga «Vytis» ir Lietuvių Sąjunga Brazilijoje. Komunistiškas «Rytas» valdžios organu buvo sulikviduotas. Komunistiški propagandai vesti buvusieji rytiečiai sugalvojo jau brazilistų organizacija «Estrela da Manha». Kadangi ir ši organizacija buvo prisiliejusi prie slavistų, teisingiau komunistišku organizacijai samburio, tai patekus į saugumo organu raukas, liūdavosi ir persikristijo į «Cruzeiro do Sul». Išvaizduokit, komunistai savo organizaciją pavadino «Pietu Kryžius» vardu. Žinoma, jos prisalyje pastatė brazilus, o uz ju nugaros pasislėpė akiai vykdė Maskvos agentu isalymus.

Į Sao Paulo arkivyskupija kardinolas priėmė tris lietuvius kunigus: Vinca Valeviciu, Kazį Miliauska ir Liongina Kemesi. Visi trys yra Vilkaivislio vyskupijos.

Bendruomenės ir Vycio chorai numato pabaigoje spalio mėnesio suruosti bendra lietuvishtos dainos koncerta.

Seseru pranciskieciu vedamas tris molyklas lanko arti devyni simtai mokiniu.

K.

KOLUMBIJOS LIETUVIAI

Susilomplikavus Europos padėciai ir Lietuvai patelus į dviejų grobuonistų totalitarizmo kombinacija, 1940 metais atvykau į Kolumbiją laipo turistais ir radės galimas salygas apsigyvenau jos sostinėj Bogotą.

Neuzilgo ir pripuolamai susitilau lietuvi literika Nilodema Saldula, kuris studijavo salezieciu semenarijoje Bogotą mieste. Sis rimtas vyras ir nuosirdus lietuvis patriotas greit mane supazindino ir su daugiau malonių tautieciu. Tai buvo lietuviai saleziečiai: kun. Tamošiūnas, kun. Matutis, kun. Dubinskas ir kun. Arlauskas. Tai ir buvome pirmoji Kolumbijos lietuviu kolonijos uzuomazga.

Taip sudarė lietuvishtą branduoli tolimojoj Kolumbijoj, mes surinome likusius lietu-

vius ir pradėjome veilti.

Sio lirasto sostinėj dar gyvena ir apie 200 Lietuvos zydu, bet jie nieko neprisideda prie mūsų judėjimo. Vieni ju yra labai istautėje, liti paslėnde bizniu reikaluose.

Giliai ir slausmingai pergvyvendami Lietuvos tragedija, 1943 metais sudarėm specialu komiteta, paselmingesniaim veikimui uz Lietuvos nepiril:lausomybės atstatyma. Ili siol cia mazaikas zinojo apie Lietuvą ir lietuvius laikė artimais slavoms. Taigi pirmacilis minimo komiteto rūpestis buvo isklaidyti sita Lietuvai nepalanti nuomone. Si darba mūsų komitetas atliko puiliausiai, per vietos spauda isaisliindamas kolumbieciaims, kad savita lietuviu tauta yra zymiai kulturingesne uz rusus ir ji nieko bendro neturi nei su slavais nei su germanais, o tui savo garbinga istorija ir dideliais zygiais garsia praeiti.

Truputi vėliau, komitetas labai vyhusiai pravedė vietos spaudoje issamū protesta pries Lietuvos okupantus, pries laukini Azijalinio komunizmo terora ir lietuviu fremimus. Tas protestas buvo iteiktas salies vyriausybei ir didziuju demokratiju ambasadoms.

Kolumbijos lietuviai darniai sugyvena, kits kita visur remia ir akyliai budi pavergtos Tėvynės laisvės sargyboj.

S. Ss.



Juozas Nakutis

Vienas is zymesniuju Argentinos lietuviu visuomenės ir spaudos veikėju, kuris rengiasi grizti is Kordobos kalnynu į Buenos Aires. Su jo grizimu, Argentinos lietuviu patriotinis veikimas vėl zymiai sustiprės.



Klemensas Jūra

TREMTINIO SAUKSMAS

Jau penketas metu - snieguolėmis svyro,
Poliarinės naktys, mirties tylumoj...
Snieguolėmis virto net asaros tyros —
Kai slruosta skalauja nakties glūdumoj.

Pries penketa metu - uz la - nebezinom,
Varu is:eliavom - basi, alhani...
Viltis apgaulinga mirazais gaivino,
Ir - lūzom audroti - galiūnai jauni...

Tie penketas metu - mums amziais paviro,
Kai vergo l:andalai suriso ran:as...
Jau tūkstančiai broliu pasveilino mirti,
Jie mirdami matė - Tėvynės lan:as...

Uzgestancios akys to kryžiaus ies:lojo,
Kur lūdi:liais nesėm Kūrėjui maldas;
Kur viltys, kaip džiaugsmo drugeliai plasnojo,
Bet merliasi akys ir alma zaizda...

Sustingusios lūpos ir nebaigtas sl:undas:
— Ar Lietuvai, Dieve, aulu negana?
Ar zmoguje - brolis lig siol nepabunda?
Ar zeme nevirpins brolybės daina?

Uz ka tenai knygnesio l:aulai dūlėja?
Ir baltosios meskas ju trypia kapus?
Uz la: vėl kolonos lietuviu - artoju,
Nuėis nel:altuju pirmūnu takais?

Uz ka mazi lūdi:liai mirsta nuo bado,
Uz la: ten ju motinos zūva tremty?
Uz la: tie ledynai žiems tėvis:ė tapo?
Ir laisvės mirazai - vaidenas mirty?

O, broliai, isklyde pasaulio l:lajonėj,
Ar jūs besuprasite vargo kancias?
Ar jūs beisgirsite l:laikia dejone?
Ar veidus nuplausite harcia rasa?

Ar saul:isma is Sibiro taigu,
Badaujancio, mirstancio brolio, sesers?
Kur minti sul:tausto poliarinis speigas,
Kas penketa metu ten gyvas istvers?

Mus saukia vėlės is Azijos tundru,
Ju sirdys - nutilusios speigo mirty...

Ju asara slruosto, ju sielvarto sl:undas...
Te atgarsi randa lietuviuo sirdy...

1946 m. birzelis.

LAISVĖS DAINA

Kaip ugnis, kaip isiutes fontanas,
Mintys sl:rieja jaunuoliu sirdim.
— Mūsu broliai vergijoje gyvena,
O Tėvynė po sun:ia grandim.

Ech, Lietuva! Tu protėviu rozė!
Rozė laisvės gėliu vidury, —
Mūs vargai jau dirvonais nudrozia,
Triumfuojam vienybės glėby!

Tu, sesut, is rūteliu darzeho
Dar jauti dvelkiant sl:ausma rytuos, —
Nesulauf:ei sugriztant bernelio,
Jis paliko Sibiro laukuos...

Bet suklyks, dar vaitos ten granatos,
Nugarmės ten upeliai kraujul
Tu sakysi: — per Lietuvą matos,
Eina žmonės vėl laisvės keliu.

Kaip ugnis, kaip isiutes fontanas,
Nerimauja sirdis — ne, gana...
Mūsu gyslomis lava sruvena,
Bus vėl laisva brangi Lietuva.

Maironis

Didysis Lietuvos atgimimo dainius ir mylimiausias mūsų tautos poetas, kurio jautriose ir giliu patriotizmu persunk tose dainose ir dabar ies:ko ramumo pavergtas lietuvis.

Maironis sako:
Atsibus tėvynės sūnūs,
Didzia praeiti atmi-
ne,
Pagimdīs vargai ga
liūnus,
Ugnimi uzdegs kru-
tine.



Raišiu Petras.

MOKĖSI

(Tesinys)

Enkavedistai tuojau mane nustūmė į visai tamsu rusio kampa ir pradėjo guminėmis lazdomis musti. Musė ili netekau samonės, o kai atsipeilėjau, tas pats Jel'oviev vėl paklausė:

— Ar dar vis nežinau už ką sėdi?

— Taip, žinau. Esu liaudies priesas.

— Gerai. Pradėsime susitarti. O dabar pasakosi man t'ai t'ai, is savo kriminalio veiksimo 1940 metais.

— Nieko nežinau, nes niekad nebuvo kriminalistu, atsakiau Jekovlevui

— Draugai, atvėsin!ite truputi jo atminti, isakė egzeltoriui virsininkas.

Enkavedistai isvedė mane i koridoriu, o Jekovlev perpylęs suriko:

— Pusė valandos ponu sokio!

Enkavedistai tuojau uzdejo man ant ranku gelezinius pancias ir padavė pilna dideli kibira vandens. Dabar isake istiestomis rankomis lailyti iskelta kibira su vandeniu, o abiems kojoms soliti koridoriumi pirmyn ir atgal. Is anksto perspėjo, kad né laso nenupliciau vandens. Taip pradėjau ta «ponu» soliti. Kiekvienu mano suoliu issokdavau is kibiro ir vandens nedidelis kiekis, bet tuo paciu laitu degino mano pecius enkavedistu lazdu smūgiai. Taip pasoltes pora lartu koridoriumi, kritau su kibiru be samones. Nežinau kiek laiko buvau ir t'ai atgavau samone, du budeliai isvilke is visu drabuziu istimė tamsion kameron. Ili kameros turejau begti, o mano «islaisvintojai» vydami mane nezmoniskai spardė ir musė lazdomis. Uz desimts minuciu is tamsiosios kameros isgrūdo vel i koridoriu. Dabar nuvarė i salcio kamera ir palore uz ranku paliko. Gal desimts, penkiolika ar visa valanda taip kabojau. Nežinau. Bet as karta pajutau, kad nebesu zmogus. Buvau virtes gyvos mesos gabaliu, kuris nebeturi savygarbos, vilties ir valios. O, kaip tuomet norejau mirti. «Uzmuslėite mane, prasu jus, uzmuskite, prislėgtai prasiu savo budelius, bet enkavedistai kvatojosi, o du ju slubiai nusijuose dirzus pradėjo hapoti mano galva ir veidus. Vėliau atvedė kita lietuvi, taip pat nuogai isvilktu, sumusta ir hrauju apslretusi. Mus priverite keturiomis bėgioti koridoriumi, o i nugara lrito deginanti enkavedistu lazdu ir i sonus sunliu batu smūgiai.

— Atveskite cia, ta kalės vaika, pro rastinės langa pasigirdo Jekovlevo balsas. Istume i rastine tuojau uzdejo ant koju pancias, o rankas pririso prie sienoje itaisytos gembės. Tuo tarpu raupuotasis rusas idiotiniai sypsodamasis ir rankoje lailydamas gelezinius pancias prisitino prie manes.

artino prie manes.

— Musk, musti: nenaudeli, kol pastips, rėkė Jel'ovevas. Atpikrus ir sngyvulėjes enkavedistas pradėjo musti. Gal uz desėtko smūgiu né pats nepasijutau kaip suritau:

— Taip, as buvau tame susirinlime!

— Aha. Tai tu buvai susirinlime. Buvai, tarėtės pries liandi. Labai puilu, dideliu pasitenkinimu plepėjo Jel'ovevas.

Tuojau nuėmė man pancias ir davė patogia lėde atsistėti. Pasigirdo rasomosios masinės tarskėjimas ir mano pavardės lartojimas. Tardytojas pasiulė popierosa, bet as paprasiau vandens. Enkavedistas greit atnesė. Nuolat uzduodamas isgeriau ji visa. Greit pasidare zymiai lengviau. Pastui, raupuotasis enkavedistas dave juodos kavos puodula ir gabaliuka sūrio, kurio nevalgiau, nes astrus skausmas neleido zardytiautiems veilti. Isgeriau kavą.

— O gal tu pats ka nors parasyai, gal daugiau lai t'ai žinai. Neatsakiau nieko. Jekovlev sustojo rases ir tare:

— Eiti cia, prie stalo.

Man prisitartinus, jis ispraude i ranka stotra plėniasnalti ir liepe pasirasyti kelis masinele rasytus lapus. Perskaityti negalejau t'ai pasirasau, bet pasirasiau.

«Tvarho!», pasake Jekovlev. «Veslėite ji draugai i kamera 45. Liaudies teismas greit pasalys savo galutina zodi.

Mano budeliai mane nuvarė i nauja kamera, perpilyta suzalotais lietuviais.

(Pabaiga seka)



Andrius J. Jakubauskas

(A. J. Putinas.)

Zymus P. Ameriklos lietuviu rasytojas ir nuosirbulis patriotas, kurio idomia apysaka is pavergtos Lietuvos gyvenimo greit pradėdam spausdinti «Laisvojoje Lietuvoje»

RELIGINIS PUŠLAPIS

Tvarko kun. Stan. Grigaliūnas.

I KOVA

Kristaus ir Baznycios priesai priličia, kad krikščionybė būtų tai slopinanti žmogaus iniciatyva, jėgūgama bei pajėguma ir tvirtina, kad mūsų religija tetinanti tiltai moterims, paliegiams ir vaikams.

Tai grynas smektas: Mūsų tilėjimas yra stipruoliu tilėjimas. Tai tilėjimas, kuris padoro stipruoliu net moteris ir vaikus. Jeigu laikome tiesa, kad žmogaus gyvenimas yra lova uz buvi, tai krikščionijai s gyvenimas yra keleriopai didesnė kova ir tai nuolatinė. Kristus aist:iai sako: «Neatnesiau taika, bet kara» (Mat. 10, 34). Ir visus krikščionis kviecia: «Jei las nori eiti pasukū mane, teiszada patsai savs, teima savo kryziū ir tesela mane» (Mat. 10, 24). Visas mūsų gyvenimas, tai nuolatinė kova.

a) Tai kova reicia jė- gin- gu- mo. Blogiems darbams nereicia didvyrislumo. Tereikia tiktai pasiduoti blogiems palinlimams. I- vykdyti dideliū prasikaltimus, tereikia ziaurumo. Tikras gi didvyrislumas pasireishia geruose darbuose, savs issizadėjime, sunailinime senojo ir atgimdyme savyje naujojo žmogaus. Reikia didvyrislumo issizadėjimui mūsų isvirsiniu ir vidujiniu jausmu, juos pazaboti, kaip laulinius arlius. Reikia didvyrislumo nusilenkti daznai protui nesuprantomoms tiesoms. Reikia nusigalėjimo issizadėti pasaulio tustybiu, eiti pries ju iprocius ir net stoti kovon su bausiu, paslaptingu ir pilnu pagiezios priesu, velniu.

b) Mūsų tilėjimas reikalauja pasiaukojimo dvasios. Kai kas gali pagalvoti: kodėl blogieji yra laimingi, ramūs patenlinti? Atsalo:me: Dievas jiems cionai atlygina uz ta gero dalele, ka jie yra padare ar daro, duodamas progos pasitaisyti, atsiversi. Krikščionims gi siame pasaulyje neduoda didelio dziaugsmo. «Kad ieti i Dievo haralyste, reicia pergyventi daug nuliūdumu» (Ap. D. 14, 21) «Su juo drauge lentėjime, jei norime būti su juo drauge pagarbinti». (Rom. 8, 17) «Būti isgelbėtam nuo kryziaus kanciu, reishia nebūti iskaitytu i istilimuju slajciu». (Sv. Augustinas) Nes ti kryziū, reishia pasiaukojimo. To pasiaukojimo trūko ir trūshia pagonims, laidatiliams ir krikščionims lepūnėliams. Jezus is mūsų reikalauja to paties, lo reikalavo is Zabediejaus sūnu: «Ar galite gerti kielika, kuri as gersiu?» Tai di dziausias pasiaukavimas, «Mano Tėve, jei galima atitolink nuo manes si kielika. Bet ne mano, o tavo valia teburnie.» (Mat. 20, 39).

c) Krikščionis privalo buti gyvas isganitoto pavėkslas, «antras kristus», privalo gy-

venti Jėze Kristuje. «Jei las saho gyvenas Ja me, privalo eiti tuo keliu, jis ejo» (Io. 2, 6) «Oy venti Jezaus gyvenimu, reishia niekinti tai la jis niekino, lentėti taip, kaip jis lentėjo, vykdyti tai; lo jis mokino, tilėti issipildysiant jo pazadams, gerai daryti nedėlingiesiams, melstis uz savo priesus, uzjausti nelaiminguosius, nenusileisti persekiotojams, perlesti dvideidzius ir pukiuosius. Trumpai tariant: būti mirusiu lūnui ir gyvinti tiltai Jėzue Kristuje». (Sv. Prosperas) Būti krikščioniu, reishia padėti zemislojo žmogaus paveiksla ir apsilikti dangisluoju rūbu. (Sv. Leonas). Taigi krikščionis privalo būti dvasios «laip stipruolis, kuris solsta laimėti bėgima» (ps. 18, 6) Kristaus nurodyta, kad igyti valdzios patsai ant savs, pasaulio, velnio ir visu tvariniu. visis:ai atsiduodamas i Dievo rankas.

Siuo atvėju Dievas yra arti mūsų ir visuo- met pasirengs mums padėti. «Viespats visuo met yra mano desinėje man padėti «ps. 35, 8» «Jei Dievas su mumis, las pries mus» (Rom. 8, 31) «Patsai Dievas sako: Tave niekuomet neapleisiu ir nepaliksiu. Nieko nebijosiu, nors ir lazha žmonės pries mane darytu». (Hebr. 13, 5-6).

KLAUSIMAI IR ATSAKYMAI.

1. — Pks. Zmonijos istorijoje, kuris pirmas nepatilėjo Dievo gerumu, tarlamas: «mano prasikaltimas tiel: didelis, kad nebegaliu tikėtis atleidimo» (Gen. 4, 13)?

— Ats. Pirmojo žmogaus, Adomo, sūnus, Kainas.

Pks. — Naujajame Testamente kas pasal- lė, kad Dievo galistingumas eina is kartos i karta (Luk. 1, 50).

Ats. — Svenc. Panelė Marija.

Pks. — Dievui las tarė: «Mano sirdyje paslėpiau Tavo zodzius, kad Tau nenusidėciau. (Sal. 118, 11).

Ats. — D. vidai.





VILNIAUS REGINIAI

Vilniaus gatvėmis dažnai matomi toliė vaiztai: keletas simtu, o kartais ir keletas tūkst tanciu suplysusiu, nushturusiu ir išbadėjusiu žmonių vilstinės apsuptos senu ir enlavedistu, pamazu traukia į rytu puse. Tai ir yra tie vadinami «savanoriai» lietuviai, kuriuos bolševikai prievarta išvaro latargos darbams į Rusijos giluma, o Gedvilas ir Paleckis dėhoja Masl'vai, kad toji «parūpinanti» lietuviams darbo.

PARTIZANŲ REIKALAVIMAI

Pasitvirtina, kad partizanų veiktimas Lietuvoje tebėra ypatingai stipras. Nemazai jų slapstosi Utenos, Alytaus ir litu apskrityse miestuose. Bolševikų «istreibiteliai» ir kitos okupantų vartotos priemonės laulitu rezultatu nedavė.

Priešo prie to, kad laulinieji Lietuvos valdytojai rado reikalo užmegsti derybas su Lietuvos partizanų stabu. Pastarieji pareikalavo per savo atstovą, kad pirma paliaubu sąlyga, tai kad bolševikai sugrazintu is Sibiro ir kitu Rusijos vietu istremtuosius lietuvius. Derybos nutrūke, nes bolševikai atsisake priimti visas partizanų sąlygas.

PRIVALOMOS PASKOLOS

Sovietu Rusija pradėjo rinkti didžiausia vidaus paskola. Paskola numatyta 20 milijonų rublių, taigi tokios dar niekad Rusijoje nėra buvę. Kiekvienas turėsis pirkti paskolos laistų nemaziau, kaip už mėnesio algą. Perlamieji laistai joliti nuosimčių neduoda, o tik suteikia teisę dalyvauti loterijoje.

UBAGAUJA LIETUVOJE

Is paciū tolimiausiu Rusijos kampū Lietuvos atvyksta būriai nuskarusiu ir išbadėjusiu rusu maisto prasyti. Jie pasloja, kad Rusijoje Lietuva vis dar vadinama mažoji Amerika. Atvykstantieji ypatingai baisiai suvarge atrodo ir visiskai prislėgti dvasioje.



Vytautas Dorelis

Vienas is Urugvajaus Jaunlietuviu Draugijos «Vytis» organizatoriu ir dabartinis jos choro vedėjas, savo energija, sumanumu ir nuosirdumu ypatingai daug prisidėjes prie sios organizacijos ūgdymo. Kaip jau zinome, rugsėjo 21 d. mūsų vytticiai minėjo savo veiklos metinę sukakti ir jei tas minėjimas pasizymėjo taip didėle bei aulistos meniskos lokybės programa, tai taip pat didėli kreditai ir padėka priklauso Vytauto darbštumui, to darbo nebijojimui ir pasisventimui. Reikia tiškėti, kad kolonija, o ypac jaunimas, huriems gerb. Vytautas taip daug ir nuosirdžiai dirba, ji tinkiamai supras ir ivertins.

SPAUDA LIETUVOJE

Greta valdžios bolševikų spaudos, Lietuvoje smarliai platinasi ir slaptoji spauda. Daugiausia tai retatorium arba tiesiog rasome mis masinėlėmis rasyti laikraščiai ir reciau užsienio patriotiniai lietuviu laikraščiai. Nors ypatingai žiauriai bolševikai baudžia už slaptus laikraščius, bet ju Lietuvoje vistiel visur mato si ir je pasako tiesa apie rusus.

VISKAS STACHANOVETISKAI

Masl'vos dienrastis «Pravda» 74 nr. raso, kad Vilniuje ir Kaune, karo metu sunailintas susisielimas dar neatstatytas. Nsisilundziama autobusu ir soferiu stola. O užsieniuose bolševikai salto, kad Lietuvoje greit būsia pastatyti modernūs miestai.

PIETU AMERIKOS LIETUVIAI

URUGVAJĀUS LIETUVIŲ KULTŪROS
DRAUGIJA PASISAKO

«A. L. Balsas» savo 791 ir 792 numeruose is eilės pasileido i isterinius smeiztus pries «Laisvaja Lietuva» ir jos darbuotojus. Ypatin-gai «Balsas» griebėsi būdingai norkislu ismislu pries altyvesnius mūsų veikėjus, kad uz nesvaru grasi paadvolatavus norkiskam «vei-kėjui» Juozui Babilui, palenkus patriotiniam darbu ir patarnavus komunistams. Tikrumeje gi Juozas Babilus yra ismestas is U. L. Kultūros Draugijos, uz neatidavima Draugijos ats-laitomybės knygu, ju «ismirtinga» vedima ir uzsispyrina toliau «paizdinintauti». Babiliaus ir dar poros ju plauko «veikėjus» nusikraciusi, tu-rėdama juridines teises ir dirbdama krasto ista-tymu ribose, Draugija visai sustiprėjo, zymiai paliko rintais nariais, surinco prie savės patri-otini jaunima ir isigijo nuosava spaustuve. Tai gi punitualus — Laisvosios Lietuvos — leidimas yra uztikrintas ir saugus.

Mes atsiprasydami gerb. skaitytojus, kad lietuvybės priesu buvom priversti kiek savėtu ti su sino numeriu, nes spaustuvs isigijimas ir zurnalo reikalai ne tik is mūsų pareikalavo ga na daug laiko bei darbo, bet ir lėsu, todėl vis-us lietuvius patriotus, gyvenancius Urugvaju-je, Argentinoje, Brazilijoje ir Jungtinėse Ameri-kos Valstybėse nuosirdziai prasom parenti mus bendroje kovoje uz Tėvynės laisve ir pries entavedistines blakes isevijoje, kurie daugmo-joj prisidenge nekaltais vardais braunasi i mū-su organizacijas, lenda prie tremtiniu, smeizia patriotinius veikėjus, kad tuo daugiau patarna-vus okupantui ir palenkus laisvės idejai.

Ir mūsų Draugija ir — Laisvoji Lietuva — kaip ir iki siol nesivaikys jokiu izmu isevijoje, o nesvyruojanciai stovės uz Laisva, Neprilau-soma ir Demokratinė Lietuva. Reiktalaušim, kad būtu istraulita is Lietuvos okupacinė rusu la-riuomenė ir Lietuviu Tautai leista laisvu balsa-vimu pasisalyti lohois ji valdzios nori. Siu tiks lu siekiant mes būsime nenuolaidūs tiems, lu-rie mėgins trugdyti ju siekiant, nesliriant nei melu besiverciantio ir komunistams tarnaujan-cio «Balso», nei jo prastos garbės korespon-dentu, nei liutu panasiu.

U. L. Kultūros Draugijos valdyba.

NOUSAVOJE SPAUSTUVEJE

Urugvajaus Lietuviu Kultūros Draugija, padedama geros valios lietuviu patriotu, jau isigijo nuosava spausdinama masina, dali raidy-no bei liutu reikmenu ir «Laisvosios Lietuvos»



Jonas Vuljevas

Nors ir ciagimis lietuvis jaunuolis, bet puikiai lietuviskai kalbant is susiprates vytie-tis, kuris jau antra syli pasirodo lietuviu scenoje graziai ir gyvai atliddamas dides ir svarbias roles. Ivertindamas jo darbštuma, visuotinis vytieciu susirinkimas Jona taip pat isrinko «Vyties» organizacijos valdybos nariu pasitirdami, kad siose pareigose jis dar daugiau ir sėkmingiau dirbs.

leidima iesia toliau.

Labai atsiprasom gerbiamus skaitytojus, kad dėl ne nuo mūsų priklausomu priezasciu, si «Laisvosios Lietuvos» numeri isleidziam uz du mėnesiu ir be lietuvislu raidziu. Greit bus nupirtotos lietuviskos raidės ir «Laisvoji Lietu-va» bus leidziama didesnėje, daug tobules-nėj ir tik draugijos nuosavoj spaustuvej. Pats zurnalas, isigijus lietuviskas raides bus visai patobulintas, punitualus ir kaip iki siol, nuosir-dziai lietuviskas kovotojas uz Lietuvos laisve ir mūsų tremtiniu reiktalus. Tuo labiau, kad ir draugijai ir paciam zurnalui pavyko galūtinai nusilratyti griauancio, stylisciai olupantams patarnaujancio gaivalo, kuris lietuvybės ir visuomenės darba til: tenai, supranta, kur yra asme-nė nauda ir pasipelnymas.

Ankstai bendradarbiaudami su komunis-tais ir NKVD lėšomis besibylinėje virs metu laiko pries Urugvajaus patriotine lietuviu visuo-mene, komunistu «Darbo» bendradarbiai, dabar metasi i tarptautinio aferisto Norlras redaguojama, sukta Lietuvos okupantams tar-naujanti «A. L. Balsas», melu bei provokaciju slėidimui, bet ju agonija jau pavėlavus. Ji nie-liam nebepalengs. Mūsų darbas ir «Laisvoji Lietuva» eis kaip eje.

Krsp.

U. L. K. DRAUGIJOS VEIKLA

Rugpjūčio mėn. 18 d. s. m. įvyko Urugvajaus Lietuvos Kultūros Draugijos ypatingai gau susiuvotinis narių susirinkimas, kuris priėmė daug svarbių sprendimų. Jis tarpe pažymėtina, kad draugijos valdybą susirinkimas paveikė kaip galimai geresni spausdintuvų nupirktina, taip ir tolimasis žurnalo «Laisvoji Lietuva» leidima bei išlytina. Taip pat nusitarta peltelti nario mokesčiai iki \$0.50 mėnesiui, o jaunuo-liams, kurie priklauso ir «Vyties» draugijai pa-likti po \$0.25.

Štame susirinkime draugijon istojų, mūsų scenos veteranų ir nepamainomas rezisorius, p. Stasys Parinaitis su poniu ir T. Markevi-cius, kurio sūnus, mokesleivis Petras jau senai priklauso Draugijai, kaip rintis ir susipratus lietuvis ir scenos darbuotojas.

Nusitarta daugiau domės breipti ir tinkame-sni Draugijos patalpų išnaudojima, kuriose jau veikia «Arnoldo», sachmatai ir liū ivairūs losimai bei jaunimui sportavimo priemonės ir didelė biblioteka su daugybe knygų lietuvių ir litatauciu kalboje, taigi i tvieciama ne tik bendraminčiai, bet visi geros valios susipratus lietu-viai placiu naudoita «Laių Biblioteka, taip ir litokiais ivairumais. Naudingam ir lietuviskam laikio praleidimui, Draugijos patalpas galima lanhyti lietuvienu valara.

Antares dar neturiuos smultesnius Drau-gijos reikalus, susirinkimas skirėsi pakilusiu upu ir rydzingumu, dirbti lietuvis bei ir kultūrai.

KISLINGAI VISAI PRADEGĖ

Žmoniu imintis sako: «Is didelio debe-lio būna — mazas lietus». Lygiai taip isėjo ir su Urugvajaus lietuvisku komunistu taip di-dziai griautu «kongresu», kuriam sie Lietuvos Judos, net Pietu Amerikos lietuviu varda norė-jo prikergti, bet isėjo mizernas vienu komunistu susirinkimas.

«Draugas» Arielinas daug cervicnu si-tam tikslui pallojo, bet jie laukia rezultatu ne-davė, o tik labai atskiai Maskvai parodė, kad opsalitė lietuviu isevijos dauguma yra priesinga despotiskai bolsveiltu okupacijai ir pulitai orientuojasi apie Stalino saule Lietuvoje bei at-kliria bolsveiltiska propaganda nuo tikrovės.

Nezidūrint virst metu varytos, su visu bol-seviltisku «menu» propagandas, nezidūrint cer-vonco «galybės», nezidūrint veltai duotu pato-giu hamjonu, mizniskiu plakatu visame mieste ir daugybė kita patogu, oficialus bolsveiltu atstovas praryjo Iaricia pilule atvykes ir tariama «kongreso» sale. Jis tenai pamatė apie pus trečio simto zmoniu būri. Ta būri sudarė ar-menai, zydzai, bielorusai, arabai, albanai, jugo-slavai ir vietos gatviniatai didvyriai. Sitame «P. A. L. kongrese» oficialusis «draugas» uesushai-to ne 40 lietuviu, su lietuviuis patriotais, kurie specialiai atvyho sekti suniel:sėjusiu issigimė-

liu judosiskajai arta. Tai skandalingas pradegi-mas, tai visis:as maskoliskuju kislingu banlro-tas ir neimainomas isleistu cervoncu pateisin-imas. Tuo labiau oficialiam «draugui» liūdn, kad visa vietos spauda ir radijo stotys nei uz pi-nigus nededa Lietuvos isgamu («kongreso») skelbimu. Priesingai, didiej Montevideo dist-ransciu talpina patriotiniu Urugvajaus lietuviu organizaciju protestus, straipsnius apie bolse-vil:sl:io imperializmo smurta pries Lietuva ir ko-mentuoja krutinuju enlavedistu zveristumus Lietuvoje.

Prie tokiu aplinhybiu, rugpjūcio 24 d. lie-tuvishi Maskvos patriotai, be jokios lietuviskos zymės visgi pradėta «kongresu», pirmuoju la-ba uz temsius darbus is Brazilijos isvytas Vai-vuotes. Visa laika chugianis:ai, nerazgigi ir ziopli plūsta Nepriklausoma Lietuva ir kaip čielis vyras reikalauja, kad Pietu Amerika re-icelieistu mūsų tremtinii, o atiduotu maskol:sl:ic-hicms budeliams isduyti. Su dideliu paslyho-tėjimu žiūri ir si maziuka proto mizerija ir pats «ave klausi, kaip toli eina zmogaus moralis su puvimas ir issigimimas, kuris uz judo grasi apsiselkjes laukia: «Mirtis mano motinai, tegy vuoja maskoliskoji paleistuvė! Tai tipingas bol-sevikas. Nors surs balsas dangans nesiekia, taigi ir jo kalba johtios svarbos neturi, taciam mes Vaivuslui primenam, kad kaip tik dabar Brazilija jau nustarė isleisti 100.000 tremtinii, ja seka Argentina, nemazai atvyls ju ir i Urug-ju, taigi Vaivuslui tels susidurti veidas ir vei-da su tris, kuriu kraujo jis taip istroskes ir is ju lupu isgirsti apie bolsveiltu zveristumus Lietuvoje.

Kalbėjo ir zydas Sandler. Sis Siauliu mies-to turguose pagarsėjes ulininku arklju uode-gu trumpimiu «a greise porcus, tilrai laimejo komunistinio niels:sl:umo ir melo rchorda. Jis jau teisingo nacius ir aiskino, kad lietuviui zude zydus. Ar jus girdejoj toli nielsa? Jam naciai jau geri draugai, bet lietuviui blogi.

«Kalbėjo» dar tūlas Adomonis, vienas leistas ispanas ir moterėle is Brazilijos. Tai buvo ne kalbos, o nemolisishi stenejimai ir slykstus isgamu leiksmas pries Lietuva ir lie-tuvius. Del sito raudonavo ir nejuhtai jautėsi Dr. Guani, kuris poros minuciu savo zodyje pasakė: «As pazinau tirusuosius lietuvius, ypac Zenevoje. Del sito troslo zmoniu cia Tėvynei laisvės». O baldoniristai partijos atstovas pareisė: «Mes esam priesai visolios totalitarines despotijos ir ypatingai apgalin Lietuvos Nepriklausomy-bės netelima». Taip pareisė garbingi vyrai pamate lohs ir lohu zmoniu cia sėjimas.

Pazymėtina, kad nebuvo nei vienos tilra lietuviu organizacijos atstovo ir sveil:inimo. Buvo nezimios komunistines grupelės nepavy-lusi demonstracija, kuri pati nebedaryo halbė-ti P. Amerikos lietuviu vardu. Lailiu ir vlyht-siai buvo pastotas isgamoms helias. Garbė uz tai Urugvajaus lietuviams patriotams.

Rs.

VYKSTA ARGENTINON



Petras Korkuzas

«Laisvosios Lietuvos» administratorius, šiomis dienomis išvyksta į Argentina, žurnalo ir bendrai patriotinio darbo reikalais pasitarti su bendraminciais Buenos Aires. Kad jo pasikirtis būtų sėkmingesnė, redakcija nuosirdžiai praso Argentinos lietuvius padėti ir patarti sitoj Lietuvos laisvės ir patriotinio darbo misijoj. Per jį bus patogi proga atlikti ir su žurnalu susijusius reikalus. Mūsų administratorius yra pasirengęs aplankyti ne tik gausu «Laisvosios Lietuvos» slapytoju bei draugu būri Argentinoje, bet ir veikėjus, nekurias istaigas, lietuviu imones, draugijas ir Berisso lietuviu kolonija, kad arčiau susipažintų ir sudarius glaudesni bendrojo darbo saita.

ISPŪDINGI VAKARAI

Rugpjūčio 24 d. s. m. U. L. Kultūros Draugijos patalpose įvyko saunus su didele ir gražia programa vakaras, kuris taip visuomenę sutraukė gausia ir rinktine lietuviu visuomene. Mūsų vyčiaiiai meniskai suvaidino «Pirslys Svezdotojos». Vėliau buvo puiki lietuviu liaudies dainu ir klasinės muzikos koncertinė dalis. Išpūdinga, momentui pritaikyta ir prieš Lietuvos pardavikų kongresą nukreipta kalba pasakė «Laisvosios Lietuvos» redaktorius gerb. Julius Jazauskas.

Rugsėjo 21 d. s. m. jaunimo draugija «Vy-

tis», tose paciose patalpose minėjo savo metinę sukaktį. Labai jautėsi, kad vyčiųiu būta rūpestingai pasiruoosta prie savo šventės. Net ir salė buvo gražiai išdekoruota.

Dramatinį penkiu paveikslu vaidza «Vyčiųiu Motina», kuri specialiai jiems parasė Petras Ciucelis, gražiai ir artistiniai suvaidino: Alba Grigaitė, Marcelė Markevičiūtė, Bronė Černauskaitė, Kaminskaitė, L. Moclėvičiūtė, Stasys Stendelis, Vytautas Dorelis, Edvardas Grėbliūnas, Jonas Stendelis, Jonas Vuljevas ir Leonas Stendelis. Kaip pirmiau, taip ir ši veiktala rezisavo p. St. Bartnikaitis. Po vaidinimo įvyko graži koncertinė dalis. Kalbas pasakė «Laisvosios Lietuvos» redaktorius J. Jazauskas ir vyčiųiu sekretojus Petras Markevičius, programa vedė pirmūninkas Stasys Goda. Vyčiaiiai gavo daug sveikinimu telegramomis ir rastu. Publikos buvo nepaprastai daug. Prie pavyzdingos tvarkos ir gero orkestro svečiai linksminosi iki gilaus vidurnalčio.

Rep.

TARIASI INICIJATORIAI

U. L. Kultūros Draugijos, Uz Lietuvos Nepriklausomybe Klubo ir liitu patriotiniu lietuviu organizacija atsalingi žmonės turėjo pasitarima ir priėjo isvados, kad sėkmingesnei kovai uz Lietuvos Nepriklausomybe, lovai su enkavedistu apmoluomais snjpais isgamomis, koordinavimui mūsų svietimo, spaudos ir liitu svarbiu reikalu, yra būtina galima greičiau susaukti Pietu Amerikos Lietuviu Kongresa. Situo reikalu greit mano įvykti platesnis pasitarimas ir bus galima tuomet placiau pasisaiyti.

Rep.

GARBINGAS SVETYS

Šiomis dienomis, lydimas Argentinos lietuviu Ausros Vartu parapijos klebono kun. K. Vengro, Urugvaju aplankė J. E. Vysliupas Pranciskas Bucys. Laive jį sutiko kolonijos Iapelinas, kun. St. Grigaliūnas ir mūsų visuomenės bei spaudos atstovai. Sėhanciamė «Laisvosios Lietuvos» numery tilps platus aprasymas.

NAUJAS KLUBAS

Nesenai, Montevideo susilūrė naujas klubas, pasivadines «Uz Lietuvos Nepriklausomybe», arba «Club Pro Independencia de Lituania». Si klubas sudaro lietuviai, bet priklauso prie «Partido Nacional Independiente» uz Tegero — Gallinal kandidatuoras artėjantiems prezidento rinkimams.

Rugsėjo 13 d. s. m., is radijo stoties CX 24, «La Voz del Aire» sis klubas transliavo savo valanda. Jo pirmūninkas, novelistas A. Gumbaragis pasakė turminga ir Lietuvos laisve ginancia kalba. Bendrai, klubas sudaro rimti ir zinomi lietuviai patriotai.



Feliksas Grigas

Lietuvos laisvės kovų savanoris, didelis veikėjas tarp išeivių ir kaip nesuvyrojantis patriotas, daug bei nuosirdžiai dirbantis kaip draugijos taip ir žurnalo «Laisvoji Lietuva» labui. Rugpjūčio 30 d. s. m. mūsų veikėjui ir nuosirdžiam bendradarbiui F. Grigui sukako 48 metai amžiaus, taigi ta proga ivyko grauzis ir lietuviskas pobuvis jo namuose i kuri atsilankė nemazas būrelis mūsų darbuotoju ir siaip Grigu artimesniuju. Malonus seimininkai svečius vaisino lietuvisku nuosirdumu. Draugiski pasneldėšiai ir skambios lietuviu dainos nusitesė iki vėlyvos nakties. Svečiai skirstėsi dėkodami seimininkams uz malonias vaises ir linkėdami Ilgiausiu Metu.

LIETUVISKAS POBUVIS

Sel:madieni, rugsėjo 22 d. s. m. konservatorijos studentė Hortensia Bartnikaitė su savo mamytės sesute Regina Minetaite, surengė saunias tėveliu pagerbtuves, ju 15 metu vedybinio gyvenimo proga. Vaisėse dalyvavo «Vyties» vadovybė, pp. Ciesinsku seima, zinomas veikėjas p. M. Svečius, žurnalistas P. Čiučelis ir eilė kitu pp. Bartnikaiciu draugu bei pazistamu. Prie sl:anėšiais aplirautu stalu ir skambant lietuviu liaudies dainoms, malonus lietuviskas pobuvis uzsitesė ili gerolo ivalarojimo, kol svečiai privargine malonus seimininkus émė shirstytis namuosna.

Kultūros Draugijos nariu ir nuosirdziu lietuviu patriotu ponu Braziu seima, per «Laisvosios Lietuvos» redakcija, kaip ir simtai lietuviu susirado savo broli. Savo turiningame laiske p. Antano Brazio brolis, kuris dabar kunigauja Romoje, smulkiai apraso karo baisybes Lietuvoje ir pergyvenimus, besitraukiant nuo raudonojo maro atpludziu.

Tuo malonesné ponams Braziliams si zinia, kad kun. Brazys vykdamas i Amerika zaida ir juos aplankyti. Jis pril:ausas TT. Marijonu ordinui ir esas gerai pazistamas su Argentinos lietuviu klebonu Iun. K. Vengru.

PASUKITE RADIJO APARTUS

Treciadieni, rugsėjo 16 d. s. m. lygiai 9 val. vakaro, is Montevideo radijo stoties CX 24 «La Voz del Aire», bus transliuojama Lietuviu Valanda. Kalbės rasytojas A. Gumbaragis ir I. I. Būtinai girdėkite kalbas apie Lietuvos tikrove ir bolseviku I:lasta.

Sestadieni, rugsėjo 5 d. pult:ualiai 9 val. vakaro «Uz Lietuvos Nepriklausomybe Klubas» turės grandiozini parengima, Kultūros Draugijos patalpose: c. Rio de Janeiro 4001 - Cerro.

Programoje bus zymiu vietos politiku I:albos, lietuviu deklamacijos, dainos ir kitos idomybės. Po programos I:ilsmūs Sol:iai, dideliu ir moderniam or:estruui grojant. Susirint: visi lietuviai patriotai.

PAIESKOJIMAI

Per — Laisvosios Lietuvos — redakcija, sie lietuviai trentiniai is Europos paiesho savisliu Pietu Amerihoje:

Sodaitis Juozas, paiesho Kazio Danileviciaus gyvenancio Urugvajuje ir I:itu alytisl:iu. Elena Mendelienė, paiesho savo sesers Joanos Janulytės gyvenancios Urugvajuje. Jonas Palaitis, paiesho A. Vitorio, V. Mastauslytės, J. Cicirkos ir Slezevicaiciu. Vytautas Virbiclas, paiesho Juozo Virbichio gyvenancio Brazilijoje. Arvidas Dirzinskas, paiesho Arturo Uzlaurs gyvenancio Urugvajuje. Ona Isganaitienė - Sakalauskaitė, paiesho savo brolio Jono Jolubaičio gyvenancio Argentinoje. Barbora Savichienė, paiesho sūnaus Simano Suipio ir sesers Mortos Martini:ienės gyvenanciu Argentinoje.

Dėl adresu I:reiptis i redakcija.

— LAISVOSIOS LIETUVOS —

seliancime numery tilps: Svedijos lietuviai, Danijos lietuviai, Belgijos lietuviai, rasytoju Cibiro - Verax isleistuvės Argentinoje ir I:itu idomiu rastu. Nepraleist:ite neperskaite.



Saipoku Kampelis ---



DOMĖS!

19 puslapyje, straipsnyje «Pasukite Radijo Aparatus» yra palikusi stambi klaida, nes vietoje rugsėjo mėn. turi būti Spalis, arba babartinis mėn. Taigi Lietuvių Radijo Valanda bus 16 spalio, o prakalbos ir parengimas spalio 5 d., arba si š. stadieni.

DU VEIKĖJAI DAINUOJA

(Jurgio ir Juozapo duetas)

Nėbe slandie, bet is seno
Centre vyrai du gyveno.
Jurgis dezertiras ponas
Ir Juzas is Bablono:

Drukavojo jie gazieta
Ir močino visa svieta,
Apie solius ir vynuka —
Kaip veliui nusukt pezula.

Taip jie solio, užė géré,
Cerroj vis «kultúra» tvéré,
Cicilnikais operavo
Dėl kiauros kisenės savo.

O be sito, ju notiras
Buvo linikes smeizt meluoti,
Pezus grobstyt is «kultūros»
Ir visus tik smetonuoti.

Būdavo prie mostradoriaus,
Gilaudės Jurgio Juozo sonai.
«Jurgi, klausyk gaspadoriaus,
Tai abu paliksım ponai.

Ju: esi vis be lapeikos,
Be cebatu, be sermėgos,
Perėjai visas kaleikas,
Bet vistiek su tavim bėdos.

Nieko knygos nebrasysım,
O uzrasyta issluisım.
Visus dirbti mums prasysım,
Mes gi frankfurterius pusım.

Sviezi pezai kas adyna
Tuomet plauks kisenėn mūsų,
Bus puceros, gabardina
Ir apsiginsi nuo blusu.

Durnesnius siūsım prie duru,
Kad jie fronta ten lailytu,
Kad ju juodziai piltu skūra
Ir akis tuolais badytu.

Dar litus ir i bufieta,
Uz «svoboda» pasdarbuoti,
Kad isratavojus svieta,
O pezus mums atiduoti.

«Eik Juozuli, duok pakaju —
Tarė Jurgis Juozui tycia.
«Ar as durnas, ar jau lia jau —
Myliu peza ir telycia».

Jurgiu liezuvis atbulio,
Griebus Juozapa mokyti,
Kuris nelerta i drulta
Ir nemo!ta uzrasyti.

Tuome Juozas per baliuha,
Kad ırodyt Jurgiu vyra,
Nuliniaukė vien voliuka
Ir «adios» su dusia tyra.

Bet karta būrelis dėdziu
Pasaulė susirini!ima
Ir nepaliete nei lėdziu
Priėmė toli tarima:

«Gana Juozai ıirpti vilnas,
Amzinai durniu voliotoi,
Kad makiukas būt tau pilnas —
Mus smetoninkais koliofi.

«Aver», duok se ana knyga,
Kurioj stovi licbos storos»,
Bet Juozas pakiso spyga,
Salto: «as cia gaspadorius».

Tuomet dėdės po patada
Davė Juozapui ir Jurgiu.
Ir abu i tilra bada,
Islėkė smūtni nusmurge.

ŽMONĖS TAIP PAT KALBA:

Jog Urugvajaus lietuvistų kislingu «kon-
gresas pasisekė, kaip Zablockui mulas.

Jog vadinama «taryba» sudaro draugiju
groborius, trockininkas Lazdauskas, gerai mok-
kas zemaiciu kalba Babilius ir Krasinskas, vis
dainuojantis: «Ketvirtu nakciaj Agraciadoj nak
vojau ir hommolyhlos pirmininku buvojau».

Jog simta hartu ragoze persivertes Laz-
daushas apsirinka abejodamas ar bus lietuvis-
kas Niurenbergas. Taip, jis bus ir syliu ismul-
linta virvė visiems isgamoms, kurie tragingu
Lietuvai metu nuėjo komunistams mokytojai-
ti, pirmininkauti, «Darbui» vedamuosius rasyti
ir kitaip okupantams tarnauti. Tokiu reptiliju,
kurie uz cervonca susipyhe burnojasi, niekas
nepaprasy patriotizmo atestacijos.

Bodega y Viñedos

de VALENTIN CARNE e HIJO

VINO NATURAL



REDENCION MELILLA

Tel. 22 00 35



Visi lietuviai tik cia perka, nes duodama gera preke, ekonomine kaina ir skubus bei mandagus patarnavimas.

LIBRERIA y JUGUETERIA

SELECTO

— de —

HOSMAR GERIN

Calle GRECIA 4215 — Cerro

Al lado del Cine

Ofrece toda su mercaderia a un 30 % de rebaja a los suscriptores de esta revista. Libros castellanos y extranjeros.

ANELE RAULUSKEVICIENE

Didelio pasirinkimo, pigiu kainu bei mandagus patarnavimo, visu rusiu maisto produktu krautuve. — Lietuviai prasomi uzeti persitikrinimui

Calle BOGOTA 3217 — Cerro

Kaunas

PIENINE IR ALINE
ANDRIAUS ALEKNOS



Calle BOGOTA 4001 esq. Belgica

CERRO

Visuomet sviezi produktai, ekonomiskos kainos, skubus patarnavimas. Pasitikrinkit

DIPLOMUOTAS LIETUVIS SIUVEJAS

MOTIEJUS BOLIAUSKAS

Calle Francisco Tajes 1195 P. 2 Ap. 7



Siuvama visu rusiu, rubai, g. riau siu medziagu ir pagal paskutinius madu reikalavimus. — Savas pas sava, nes rasite garrantuota darba ir ekonomiska kaina.

RESTAURANT Y PENSION

Gran Bretaña

JOUZAS RAMONAS

Savininkas



Geriausia vieta lietuviams turistams atvaziuojantiems is Argentinos. Sveikas valgis. — Svarios lovos pavieniam ir erdvus kambariai septynyoms.

JUAN CARLOS GOMEZ 1266

Telefono: 8 39 05

Montevideo

KRAUTUVÉ IR BARAS

JONO GRAMOSAUSKO

Calle PERU 1992 — Villa del Cerro

Pirmos rusis viso maisto productai ir sviecios darzovės bei vaisiai — Vietos visu rusiu gerimai — Pigios kainos — Skubus ir saziningas patarnavimas. Pasitikrinkite

Casa LIRA

1926 metais apdovanota aukso medaliu
— Tarptautinėj Parodoj Lietuvoje. —
Visu rusiu pianu taisymas, sustyga-
vimas, nauju darymas ir pertvarkymas.
Lietuviams nuolaidos. Savininkas
Antanas Dambrauskas

SAN JOSE 1015 Tel. 8 36 33

foto arte
Sba

GRECIA 3432 - CERRO - Tel. 22 10 54

Savininkas, Stasys Bartnikaitis.

Pr. Riboko ir Airzersteino

MENISKU ODOS ISDIRBINIU

Fabrikas

Calle RIO BRANCO 1102



Visoki meniski odos isdirbiniai parduo-
dami urmu ir pavieniai. — Lietuviams
daromos specialės nuolaidos.

IMAN

ADOLFAS KAUSINIS

Vienintelis lietuvis Urugvajuje, turintis
Elektros Stotis Teises. Atlieka: Visus
elektros irengimus ir pataisymus
Lietuviams Didelis Nuolaidos



Calle SAN JOSE 1088 Tel. 8 79 56
Telefonas: 8 79 56

FUNDICION PRADO

Fundición de Bronce Mécánico
Aluminio y Herrajes en General.
Sección Mecánica y Estampados
Matrices de Todas Clases y
Para Toda Industria

Eduardo Jusys



MOLINOS DE RAFFO 473

Teléfono 22 53 05 Montevideo

Imperial

GARINE RUBU VALYKLA

Rubu isvalymas sulig "DUPLEX" sis-
tema Sermenu rubay. Dazymas ir re-
formavimas skrybeliu ir kostiumu. —
Nematomas uzadymas skyliu bei p r
pliesimu. — Lietuviams nuolaida: tik
\$ 1.50 kostiumo isvalymas ir isprosy-
mas.

Centralinis Namai:

Calle EJIDO 1241 — Tel. 9 19 10

Skyrius ir dirbtuvės:

Av. BRASIL 3092 Montevideo

TINTORERIA Y SOMBRERERIA

ANDES

DE

ANTONIO YANKUS

ANDES 1257 — Tel. 8 18 03



Moteru ir vyru rubu valymas. — Visu
rusiu skrybeliu valymas ir reformos. —
Kostiumu ir patu isvertimas. —
Lietuviams nuolaida